
Esteettömyystyöryhmän kokous

Aika 1.9.2021 klo 9 - 11

Paikka Teams-kokous

Osallistujat Elsa Paasilinna, pj., KYMP hallinto- ja tukipalvelut
Elli Alho, KUVA, hallinto- ja tukipalvelut, tilapalvelut
Marja-Liisa Heikkilä, KYMP, RYA, asuntotuotanto
Hanna-Leena Rissanen, KYMP, PALU, rakennusvalvontapalvelut
Mervi Abell, KYMP, PALU, asukas- ja yrityspalvelut
Jani Toivonen, HKL-toiminnanohjaus, laatu- ja ympäristö,
Gitta Harti, KASKO, hallinto- ja tukipalvelut, tilapalvelut
Tiina Lappalainen, kaupunginkanslia, osallisuus ja neuvonta
Hanna Laine, KASKO, varhaiskasvatus ja esiopetus
Mirjam Heikkinen kaupunginkanslia, tietotekniikka- ja viestintäosasto, tietotekniikka
Lari Teittinen, HSL, joukkoliikenteen toimintaedellytykset –yksikkö
Pirjo Tujula, sihteeri, KYMP, hallinto- ja tukipalvelut, toiminnan kehittäminen
Emmi Korvola, kaupunginkanslia, henkilöstösosasto, asialistan kohta 4

1.
Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2.
Esityslista hyväksyttiin siten, että kohta 5 ja 4 vaihtoivat paikkaa.

3.
Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin muutoksitta.

4.
Emmi Korvola kaupunginkanslian henkilöstösosastolta alusti aiheesta Erityistä tukea työllistymiseen tarvitsevien opiskelijoiden korkeakouluharjoittelu.

Sovittiin seuraavat jatkotoimenpiteet:

- Stadin HR selvittää vammaisjärjestöjen kanssa mahdollista yhteistyötä harjoittelijoiden palkkaamisessa sekä tiedustelee toimialojen, virastojen ja liikelaitosten kiinnostusta asiaan Henkilöstön saatavuuden ohjausryhmässä 13.9.
- On tärkeää varmistaa rekrytoinnin jälkeen myös työn arjen sujuvuus, työyhteisön osallistuminen sekä tarvittava tuki (kuten työpari tai tukihenkilö ja mahdollinen avustaja).
- Tarvitaan kaupunkitason tietoa ja linjauksia erilaisista mukauttamisen mahdollisuuksista ja niiden rahoituksesta. Jatkossa lisätään esteettömyyteen ja työn muokkaamiseen liittyvää ohjeistusta sekä tietoa ja hyviä esimerkkejä Helmeen. (Tällaiset täydentävät tiedot Emmi Korvola sai Aino Lääkkölä-Pyyköselältä asiaan: Helmeistä [Monimuotoinen rekrytointi -sivuilta](#) löytyy linkki työolosuhteiden järjestelytuen hakemiseen. Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työnantajalle työolosuhteiden järjestelytukea mm.

---

kohtuullisiin mukautuksiin. Rahoitusperusta noussee yhdeksi seuraavan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteeksi. Vakanssien joustojen lisäämistä selvitetään parhaillaan.)

- Lisäksi tarvitaan konkreettisia ratkaisuja työn arkeen sujuvuutta helpottamaan sekä hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä työn muotoilusta.
- Helbit-järjestelmän ja etähaastatteluiden (Teams/RecRight) saavutettavuutta ja esteettömyyttä tarkastellaan Stadin HR:ssä. Monimuotoisuuslauseke lisätään valmiisiin rekrytointi-ilmoituspohjiin. Myös avoin ja rehellinen hakijaviestintä on tärkeää: esteettömyystiedot ilmoitetaan totuudenmukaisesti. (Välitin asian tiedoksi rekrytointipalveluillille. Rekrytoinnin Helmi-sivuja päivitetään syksyn aikana monimuotoisen rekrytoinnin näkökulmasta.)
- Työpaikan fyysisen esteettömyyden lisäksi tulee varmistaa työyhteisön sosiaaliset valmiudet ja kiinnittää huomiota asenteisiin. Monimuotoisuutta voisi jatkossa avata tarkemmin kaupungin materiaaleissa myös toimintakyvyn moninaisuuden näkökulmasta (vrt. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden Helvi).
- Työyhteisön kanssa käydään ennakkoon läpi, miten uusi työntekijä saa hyvän vastaanoton ja mitä on syytä huomioida työn arjessa (esimerkiksi varmistetaan lounas-seura sekä työtilojen toimivuus ja turvallisuus). Lisäksi työntekijälle nimetään työpari tai tukihenkilö. Mahdollisen avustajan osalta selvitetään, hankkiiko opiskelija vai työnantaja avustajan ja miten palkkaaminen rahoitetaan.
- Kaupungin työtilojen fyysisestä esteettömyydestä tulisi olla nykyistä paremmat tiedot. Tällä hetkellä palvelukartan kautta saadaan tietoa mm. päiväkodeista ja kouluista sekä muista kaupungin palveluita tarjoavista rakennuksista. Tiedot ovat kuitenkin usein asiakkaan näkökulmasta. Sen lisäksi on varmistettava myös muiden työtilojen esteettömyys.
- Lisäksi turvallisuuteen on kiinnitettävä huomiota. Stadin HR kysyy vakuutuksista ja työtilojen turvallisuudesta valmiuspäälliköltä.
- Stadin HR varmistaa vielä, että yksilöllisten tarpeiden vapaaehtoinen ilmoittaminen hakemusvaiheessa on lain mukaista.
- Pirjo Tujula ja Tiina Lappalainen käyvät läpi ennakkoon esteettömän rekrytoinnin koulutuksen sisällön. Näin varmistetaan, että kaikki näkökulmat tulevat huomioitua. Koulutuksessa kiinnitetään huomiota myös yksilöllisiin tarpeisiin. Esimerkiksi näkövammaisella on hyvä olla aina joku mukana työpäivän aikana.

5.

Saadut lausunnot esteettömyyslinjauksista

- käytiin läpi lausunnot. Ohessa poimittu eri lausunnoissa esitetyt kehittämissuhteet ja -kommentit:
- **Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos**
Liikenneliikelaitos (HKL) toteaa, että se on osana Helsingin kaupunkia sitoutunut noudattamaan Helsingin kaupungin esteettömyyslinjauksia ja -tavoitteita. Käytössä olevat esteettömyyslinjaukset ovat osa HKL:n normaalia toimintaa ja HKL hyväksyy uudet esteettömyyslinjaukset.
HKL esittää kehittämissuhteiden esteettömyyslinjausten dokumentointitapaan:

-
- Nykyisellään esteettömyyslinjauksissa ei ole määritelty lainkaan, minkä tahon vastuulla minkäkin linjauksen toteuttaminen on. Dokumentista on liki mahdotonta löytää tiettyä toimijaa koskevat linjaukset ja linjausten toteutumisen seuranta on haastavaa, kun linjaukset on esitetty tekstin joukossa.
  - HKL ehdottaa, että dokumentin varsinaiset linjaukset esitetään jatkossa selkeässä taulukkomuodossa, josta osapuolet pystyvät helposti poimimaan vastuullaan olevat linjaukset. Tämä systematisoisi sekä linjausten jalkauttamista toimialoilla ja liikelaitoksissa että linjausten toteutumisen raportointia. Hyviä esimerkkejä vastaavasta dokumentointitavasta löytyy mm. ympäristöalalta (esim. ilmansuojelusuunnitelma, meluntorjunnan toimintaohjelma, kierto- ja jakamistalouden tiekartta).
  - **Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)**
Esteettömyyslinjauksiin pyydetään tarkentamaan, että HSL on hallinnollisesti kuntayhtymä sekä täsmentämään, tarkoitetaanko HSL:n kohdalla mainituilla palvelupisteillä HSL:n omia asiakaspalvelupisteitä vai muita julkis- tai yksityispalveluita.
  - **Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala**
  - pitää luonnoksen linjauksia toimivina ja tasavertaisuutta tukevinä. Ohjeistuksessa on kuitenkin kehitettävä palveluihin liittyviä ilmaisuja.
  - Saavutettavat ja kaikille sopivat palvelut edellyttävät esteetöntä rakennettua ja digitaalista ympäristöä. Tästä johtuen linjauksissa tulee ensisijaisesti korostaa palveluiden saavutettavuutta, sillä kaupunkirakenteiden, tilojen ja digitaalisten palveluiden esteettömyys on seurausta tälle. Lisäksi ilmaisuja on hyvä tarkastaa seuraavilta osin:
  - Luku 3.2.5. Palvelut otsikko tulee muuttaa otsikoksi Digitaaliset palvelut. Tämän otsikon alle kirjataan vaateet kaikille sopiville digitaalisille palveluille mukaan lukien tilojen varaamiskäytännöt.
  - Tilaisuuksien järjestämistä koskeva kappale on syytä kirjata omana kokonaisuutena sekä tarkentaa ohjeistuksen tavoitetta ja kohderyhmää.
  - Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osuutta tulee tarkentaa seuraavasti: Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käytössä olevat tilat suunnitellaan esteettömiksi ja kaikille oppijoille sopiviksi, kasvua ja kehitystä sekä toimintaa tukevaksi oppimisympäristöksi. Turvalliset, terveelliset ja riittävät tilat luovat hyvät edellytykset toimialan palveluille ja vastaavat alueen palvelutarpeisiin. Lisäksi sekä suunnitteluohjauksella ja opastuksella että toiminnalla varmistetaan, että aistiyliherkkyyden huomiointi, sukupuolineutraaliuus, monikulttuurisuus ja sosiaalinen turvallisuus toteutuvat. Näin varmistetaan tasavertaiset tilat kaikille oppijoille. Esteettömyyttä ja saavutettavuutta edistetään kaavoitusvaiheesta toimintaan asti vahvistamalla varhaiskasvatus – ja opetussuunnitelmien tavoitteita.
  - **Sosiaali- ja terveystoimiala** esittää seuraavat kehittämissuositukset:
  - Esteettömyyden toteuttamisen vastuunjako olisi syytä selkiyttää, erityisesti kaupunkiympäristötoimialalle, joka vastaa suuresta osasta esteettömyyden toteutuksista.
  - Ohjeistuksen kehittämiseksi ehdotamme käytettävyydestä, jossa ohjeistus annetaan luettavaksi tahoille, jotka eivät ole esteettömyyden asiantuntijoita => voidaan varmistaa, onko ohjeistus riittävällä tasolla ymmärrettävä. Lait olisi aiheellista kirjata auki siltä osin, mitä ne merkitsevät käytännön tasolla.

-
- Ohjeistuksessa olisi syytä kuvata seikkaperäisemmin, mitä kaikkia esteettömyyden tasoja ohjeistus koskee.
  - Lisäksi ohjeistuksessa voisi olla linkkejä liittyviin ohjeisiin ja tarkempiin tietoihin.
  - Konkreettiset kuvaukset siitä, miten esteettömyyden kehittämisen edellyttämää yhteistyötä tullaan lisäämään, olisivat tarpeen.
  - **Sovittiin seuraavat jatkotoimenpiteet**
    - o Esteettömyyslinjaukset viedään kaupunkiympäristölautakuntaan loka-marras-kuussa sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupunkistrategian
    - o KH joulukuu
    - o työsuunnitelma, toimenpiteiden aikataulu ja vastuujakojen määrittely toimialojen kanssa yhteistyönä 15.12.2021 mennessä:
      - sovittiin, että Pirjo Tujula tekee tästä erillisen dokumentin, joka toimii samalla raportointityökaluna jatkossa
      - Pirjo Tujula lähettää luonnoksen vastuujakotaulukosta esteettömyystyöryhmän jäsenille viikolla 41, kommentointiaikaa kaksi viikkoa 29.10.2021 asti
      - saavutettavuus digitaalisissa palveluissa muokataan vielä uudestaan Kati Seppälän kanssa (ehdotus lähetetty kommentoitavaksi samaan aikaan kuin vastuujakotaulukko).

6.

Esteettömyyskoulutus 2021, ajankohta ja sisältö

- HKL, HSL ja KYMP 18.11.2021 Pysäkkien ja kaluston esteettömyys, uudet tyyppipiirustukset
- KASKO käytännön hankkeiden kautta
- Induktiosilmukat webinaarit: SOTE 9.11.2021, muut toimialat 10.11.2021
- KUVA: palvelukartan hyödyntäminen. Koulutus päätettiin siirtää vuodelle 2022, koska kehitteillä oleva palvelukartan uusi sovellus tuo uusia toiminnallisuuksia
- Laaduntarkkailijat: työmaiden kartoitus sekä rakennusten esteettömyys: palvelukartan esteettömyyssovelluksen käytön koulutus: yhteistyö Mirjamin kanssa, koulutukset järjestettiin kesäkuussa

7.

Access City Award 2022 – kilpailu: tilannekatsaus

- hakemuksen allekirjoitti pormestari
- hakemuksen liitteiden määrä oli rajoitettu, pakollisten liitteiden määrä oli 4/5, siksi alun perin sovittu eri toimialojen esimerkkikohteiden esittely oli jätettävä pois.
- hakemus jätettiin 5.9.2021

8. Muut asiat

- Esteettömyystyöhön palkataan vuodeksi projektipäällikkö, jonka tärkein tehtävä on luoda tilannekuva esteettömyyden nykytilasta ja tehdä ehdotus tulevaisuuden visiosta
- Hanna-Leena Rissanen otti esille oppimisympäristöjen esteettömyyden edistämisen. Sovittiin, että asiaan palataan seuraavassa kokouksessa. Pirjo varaa työkeskustelun suunnittelua varten Hanna Linna, Gitta Harti, Vera Schulman, Tiina Lappalainen, Hanna-Leena Rissanen

- Esteettömyystyöryhmä jatkaa toimintaansa kuten tähän asti, toistaiseksi ei ole tullut tietoa muutoksista
- Esteettömyysasiamies Pirjo Tujula kertoi äänimajakkahankkeen testauksista Lauttasaaren ja Hakaniemen metroasemilla sekä Kalasataman hyvinvointikeskuksella

9.

Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen.

Seuraava kokous pidetään 25.11.2021 klo 9 - 11 Teams-kokouksena